

Ideju lapa UNESCO ASP skolām

Aprīlis, 2020

Kā nepazaudēt pasaules un nākotnes perspektīvu Covid-19 krīzes laikā

Mēs UNESCO Latvijas Nacionālajā komisijā zinām, ka šobrīd Jūs saskaraties ar daudziem izaicinājumiem, lai nodrošinātu skolēniem gan kvalitatīvu, gan interesantu mācību saturu. Šeit apkopojām dažas šobrīd aktuālas starptautiskās iniciatīvas, kā arī UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas izstrādātus materiālus, kurus iespējams iekļaut mācību procesā arī attālināti:

- ✓ UNESCO nākotnes izglītības iniciatīva;
- ✓ Vēstule sev 2030. gadā – Goi miera fonda eseju konkurss;
- ✓ Pasaules lielākā mācību stunda;
- ✓ Uzzini par savām cilvēktiesībām! Cilvēktiesību gids;
- ✓ Spožie prāti – sievietes zinātnē;
- ✓ Fake ≠ fact – medijpratības nodarbības.

Priecāsimies, ja ar fotoreportāžu no savām stundām dalīsieties arī UNESCO ASP Facebook grupā:

<https://www.facebook.com/groups/ASPLatvia>

**UNESCO Desmit ieteikumi mācībām attālināti
Covid-19 vīrusa laikā:**

<http://unesco.lv/lv/izglitiba/desmit-ieteikumi-macibam-attalinati-covid-19-virusa-laika/>

Mācīšanās nekad neapstājas

#LearningNeverStops

“Mācīšanās nekad neapstājas” – ar šādu saukli pēc UNESCO aicinājuma apvienojušās starptautiskās un starpvaldību organizācijas, tostarp UNICEF, Pasaules Veselības organizācija, Pasaules Pārtikas programma, Pasaules Banka, OECD, kā arī privātā sektora uzņēmumi, tostarp Microsoft, GSMA, Google, Facebook, Zoom, Coursera u.c., lai izveidotu Globālo izglītības koalīciju. Koalīcijas pamatmērķis ir atbalstīt visas pasaules valstis Covid-19 krīzes laikā, nodrošinot visiem pieejamu kvalitatīvu izglītību. Plašāk uzziniet šeit: <http://unesco.lv/lv/izglitiba/unesco-izveido-globalo-izglitibas-koaliciju-uzsverot-ka-macisanas-nekad-neapstajas/>

UNESCO nākotnes izglītības iniciatīva

Kā mācījāties agrāk, mācāties šodien un mācīsies nākotnē?

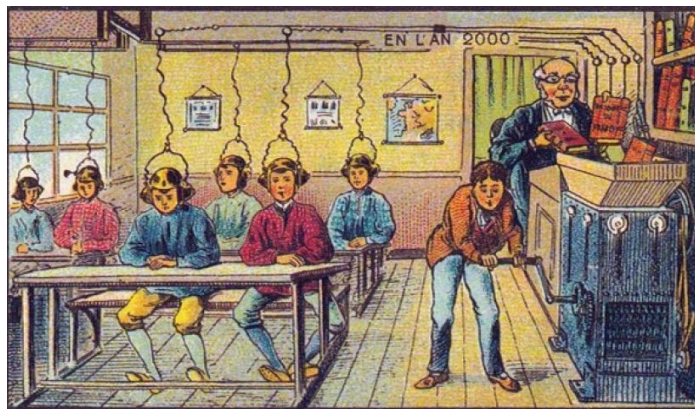
To var īstenot dažādos mācību priekšmetos – vizuālajā mākslā, angļu valodā vai citā svešvalodā, arī latviešu valodā, literatūrā, vēsturē.

Galvenā ideja ir raisīt diskusiju par nākotnes izglītību, par ko cilvēki ir domājuši jau gadsimtiem ilgi. Daži pagātnes paredzējumi ir gandrīz piepildījušies.

Nodarbību var uzsākt, iepazīstoties ar zīmējumiem no 20. gadsimta sākuma līdz mūsdienām, kurās mākslinieki, rakstnieki u.c. ilustrējuši nākotnes izglītību. Tie pieejami šeit:

<https://en.unesco.org/futuresofeducation/get-involved/your-vision-education-2050>

Kopā ar skolēniem varat apspriest, kādā laikā un kur zīmējumi tapuši, kas ir to autors, kāda ir bijusi galvenā doma, vai zīmējumā redzamais ir piepildījies? Varat salīdzināt, kā atšķiras nākotnes izglītības redzējums dažādās pasaules vietās.

Nodarbības turpinājumā varat lūgt skolēnus ilustrēt vai uzrakstīt savu nākotnes izglītības vīziju, piemēram, jautājot:

Kā nākotnē izskatīsies izglītības vide (mācību klase, skola, mācīšanās process)?

Kādi izskatīsies skolotāji un skolēni? Kādas būs viņu lomas? Kādi būs viņu uzdevumi un attiecības?

Kādas tehnoloģijas izglītībā tiks izmantotas nākotnē?

Nodarbības noslēgumā varat lūgt skolēniem piedalīties starptautiskajā akcijā un iesniegt savus zīmējumus vai domraksts tiešsaistē:

Zīmējumi:

<https://en.unesco.org/futuresofeducation/get-involved/your-vision-education-2050>

Domraksts:

<https://en.unesco.org/futuresofeducation/get-involved/your-view-futures-education>.

Varat paši vai kopā ar skolēniem aizpildīt arī anketu par nākotnes izglītību (angļu valodā).

Anketa:

<https://en.unesco.org/futuresofeducation/get-involved/top-3-challenges-and-purposes-education>;

Būsim priecīgi, ja ar šiem darbiem dalīsieties arī ar mums. Tos publicēsīm www.skolas.unesco.lv

Vēstule sev 2030. gadā

Goi miera fonda eseju konkurss jauniešiem

To var īstenot dažādos svešvalodu mācību priekšmetos – angļu valodā, vācu valodā, franču valodā, spāņu valodā vai japāņu valodā.

Esejas uzdevums ir iztēloties, kā izskatīsies ideālā pasaule pēc 10 gadiem. Tad iedomāties, ka Tu esi 2030. gadā un raksti vēstuli pats sev 2020. gadā.

Kāda būs situācija pasaulē? Kā cilvēki dzīvos? Ko Tu pats dari un kā palīdzi sabiedrībai? Kādu nozīmīgu vēstu vēlies nodot sev 2020. gadā?

Konkursā var piedalīties jaunieši līdz 25 gadu vecumam. Vērtēšana notiks divās vecuma grupās: līdz 14 gadu vecumam (bērnu); no 15 līdz 25 gadu vecumam (jauniešu).

Vienai esejai ir jābūt vienam autoram. Esecām jābūt angļu, vācu, franču, spāņu vai japāņu valodā. Apjoms – 700 vārdu (vai mazāk). Ja eseju rakstāt japāņu valodā, tad 1600 zīmju (vai mazāk).

Eseja jāiesniedz līdz 2020. gada 15. jūnijam. To var sūtīt pa pastu vai iesniegt tiešsaistē šeit: <https://www.goipeace.or.jp/en/work/essay-contest/>

Tām jābūt atbilstoši noformētām, norādot vecuma grupu, nosaukumu, vārdu un uzvārdu, adresi, tālruņa numuru, e-pastu, tautību, vecumu (pilni gadi 2020. gada 15. jūnijā), dzimumu, skolas nosaukumu un vārdu skaitu esejā.

Saskaņā ar konkursa nolikumu, kad eseja iesniegta, autortiesības uz to ir konkursa organizatoriem.

Pirmās vietas ieguvēji tiks aicināti uz balvu pasniegšanas ceremoniju, kas 2020. gada novembrī notiks Tokijā, Japānā, lai saņemtu Japānas izglītības ministra balvu (ceļošanas izmaksas apmaksās organizatori). Visi sertifikāti un balvas tiks izsūtītas pa pastu 2020. gada decembrī.

Visa informācija par konkursu pieejama šeit: <https://www.goipeace.or.jp/en/work/essay-contest/>

Pasaules lielākā mācību stunda

Pasaule patiešām ir saistīta

To var īstenot dažādos mācību priekšmetos – sociālās zinībās, vēsturē, angļu valodā vai citā svešvalodā, latviešu valodā, literatūrā, bioloģijā u.c.

Pasaules lielākās mācību stundas uzdevums ir saprast, kā pasaule – tās iedzīvotāji, daba, ekonomika – ir savstarpēji saistīti un atkarīgi viens no otra, un iepazīt ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķus kā iedvesmu un rīcības plānu kopīgai darbībai.

Akcija Latvijā norisinās jau kopš 2015. gada, un tās laikā ir tapuši vairāki noderīgi stundu plāni, kurus varam izmantot, arī mācot un mācoties attālināti.

Katram šķīvim savs stāsts

Nodarbības sākumā varat lūgt skolēniem noskatīties animācijas video (ar subtitriem latviešu valodā) par to, cik patiesībā daudzšķautņains ir mūsu šķīvja stāsts. Kādi produkti uz tā atrodas? No kurienes un kā tie ir atceļojuši? Kas tos ir ražojis? Kādu ietekmi uz dabu atstāj to ražošana?

<https://www.youtube.com/watch?v=rNE-M9gYLF4>

Turpinājumā var aizpildīt darba lapu, kas pieejama šeit: <https://failiem.lv/u/ce7r88th>

Tēmas turpmākai iepazīšanai varat izmantot biedrības “Zaļā brīvība” īstenotā projekta “Ar cieņu par pārtiku” izstrādātos materiālus. Pieejami gan video, gan izglītojoši tiešsaistes testi, gan citi materiāli: https://www.zalabriviba.lv/ilgtspejigs-paterins/ar-cienu-par-partiku/?utm_source=homepage&utm_medium=banner&utm_campaign=ACCP#materiali

Ikviens var būt globālo mērķu sargs

Nodarbības iesākumā skolēni var noskatīties animācijas video (ar subtitriem latviešu valodā), kurā stāstīts par to, cik svarīgi iesaistīties labākas vides veidošanā sev apkārt un kopienas attīstībā: <https://www.youtube.com/watch?v=WsLOX8jHU4>

Turpinājumā var aicināt bērnus iepazīties ar Ilgtspējīgas attīstības mērķiem, veidot savu portretu vai kopā ar klases biedriem tiešsaistē strādāt pie rīcības plāna kopienas attīstībai.

Nodarbību plāni pieejami šeit:

<https://failiem.lv/u/myy5yzk3>

Ilgtspējīgas attīstības mērķi – metodiskais materiāls katra mērķa iepazīšanai

Latvijas platforma attīstības sadarbībai jeb LAPAS ir sagatavojusi noderīgu resursu krājumu katra Ilgtspējīgas attīstības mērķa iepazīšanai, tostarp apkopojot video materiālus. Tas pieejams šeit: <https://lapas.lv/lv/globalie-merki/informativs-un-metodisks-materials-par-iam/>

Skolēni var iepazīties individuāli vai pa pāriem ar kādu no Ilgtspējīgas attīstības mērķiem un diskutēt par savām iespējām iesaistīties to sasniegšanā.

Uzzini par savām cilvēktiesībām!

Cilvēktiesību gids – tiešsaistes platforma

To var īstenot dažādos mācību priekšmetos – sociālās zinībās, vēsturē u.c.

Ikvienam ir tiesības zināt savas tiesības. Cilvēktiesību gids ir tiešsaistē pieejama informācijas, izglītības un pašpalīdzības platforma. Tā palīdz izprast dažādās dzīves situācijās aktuālās cilvēktiesības.

Platforma pieejama šeit:

<https://www.cilvektiesibugids.lv/lv/temas/>

Kādas ir manas cilvēktiesības?

Cilvēktiesības aizsargā mūsu fizisko drošību un garīgo labklājību no kaitējuma, sniedzot mums iespēju dzīvot kā brīvām personām un ļaujot dažādos veidos sevi īstenot – izteikties, uzzināt jaunu informāciju, tikties ar draugiem un līdzīgi domājošiem cilvēkiem utt.

Lai cilvēktiesības būtu reālas un praktiski piemērojamas, valstis ir apņēmušās šīs tiesības izskaidrot likumos un aizsargāt tās. Kādas tās ir? To var uzzināt šeit:

<https://www.cilvektiesibugids.lv/lv/temas/kas-ir-cilvektiesibas>

Dati un privātums

Covid-19 krīzes laikā lielu savas dzīves daļu pavadām tiešsaistē. Ja esam pasargāti no ikdienas riskiem, vai varam justies pilnībā droši un aizsargāti tiešsaistes komunikācijā? Par ko ir jādomā, publicējot savus darbus vai attēlus virtuālajā vidē? Kādas ir mūsu tiesības? To var noskaidrot tiešsaistes Cilvēktiesību gidā, kas pieejams šeit:

<https://www.cilvektiesibugids.lv/lv/temas/dati-privatums>

Tiešsaistes testi

Gids piedāvā iespēju novērtēt savas zināšanas gan pirms, gan pēc mācīšanās, izpildot testus par dažādām Gidā ietvertām tēmām. Tie pieejami šeit:

<https://okat.info/bhrs/cilvektiesibu-gids/cilvektiesibu-gids>

Cilvēktiesību gids

Novērtē savas zināšanas cilvēktiesībās

Spožie prāti – sievietes zinātnē

Kā kļūst par zinātnieku?

To var īstenot dažādos mācību priekšmetos – sociālās zinībās, vēsturē, bioloģijā, ķīmijā u.c.

Kāds ir ceļš līdz karjerai zinātnē? Kādi šķēršļi ir jāpārvar? Kas motivē iesaistīties un turpināt darbu zinātnē? Šie ir daži no jautājumiem, uz kuriem atbildes 2019. gada UNESCO nedēļā Latvijā sniedza Signe Mežinska, Latvijas Universitātes asociētā profesore, Latvijas pārstāve UNESCO Starptautiskajā bioētikas komisijā; Rūta Muktupāvela, Latvijas Kultūras akadēmijas rektore, Latvijas pārstāve UNESCO Starpvaldību komitejā kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzībai un veicināšanai; Guna Spurava, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes UNESCO Medijpratības un informācijpratības katedras vadītāja; Dagnija Loča, Rīgas Tehniskās universitātes Rūdolfa Cimdiņa Rīgas Biomateriālu inovāciju un attīstības centra direktore, L'OREAL Baltic stipendijas „Sievietēm zinātnē” 2012. gada laureāte.

Domapmaiņas “Ar iedvesmu par zinātni” ieraksts pieejams šeit:

https://www.youtube.com/watch?v=m3BruGXMdZI&feature=youtu.be&fbclid=IwAR3ZPDau0VO_ohK3Bel8xekQeQDwYdxAWU2FtaU7SFbL0OA_tAengzXfgew

Nodarbībā varat lūgt skolēniem noskatīties ierakstu, uzzināt papildu informāciju par zinātniecēm un viņu veiktajiem pētījumiem, lūgt komentēt, kas skolēnus no dzirdētā ir ieinteresējis, kā arī aicināt pašus sevi iztēloties zinātnieku lomā: kādi izgudrojumi vai pētījumi būtu nepieciešami, lai pasaule būtu labāka vieta, kur dzīvot mums visiem.

Vecākus skolēnus var aicināt izpētīt, cik daudz sieviešu pasaulē šobrīd ir iesaistījušās zinātnē dažādās valstīs un ar kādiem izaicinājumiem viņas saskaras. UNESCO apkopojusi informāciju šeit:

<http://uis.unesco.org/en/topic/women-science>

Savukārt Centrālā statistikas pārvalde ir sagatavojusi digitālo interaktīvo publikāciju “Sievietes un vīrieši Baltijas valstīs”. Tajā ir pētītas atšķirības starp vīriešu un sieviešu stāvokli sabiedrībā dažādās jomās. Tajā ir iekļauta demogrāfijas, izglītības, nodarbinātības, ienākumu un izdevumu, varas un lēmumu pieņemšanas, sociālās drošības, informācijas tehnoloģiju izmantošanas un atpūtas un tūrisma statistika salīdzinājumā starp dzimumiem Igaunijā, Lietuvā un Latvijā. Pieejama šeit:

<https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/iedzivotaji/iedzivotaju-raditaji/meklet-tema/396-sievietes-un-viriesi-baltijas-valstis>

Šī publikācija var kalpot kā iedvesmas avots diskusijām par sieviešu un vīriešu līdztiesību dažādās dzīves jomās.

Fake ≠ fact – medijpratības nodarbības

To var īstenot sociālās zinībās u.c. priekšmetos.

Ņemot vērā interneta radīto straujo informācijas izplatību, kā arī sociālo mediju pieaugošo lomu informācijas ieguvē jauniešu vidū, prasme atšķirt uzticamu no neuzticamas informācijas kļūst arvien svarīgāka. Tādēļ jauniešiem ir jāsniedz nepieciešamās zināšanas un rīki faktu pārbaudei.

Projektā “Fake ≠ fact” sagatavotajos materiālos aplūkoti dažādi naratīva veidošanas paņēmieni un kā tajos atpazīt manipulāciju, kas radīta, lai slēptu nepatiesu un maldinošu informāciju

Šeit ir pieejams mācību materiāls par propagandu: <http://ejuz.lv/fakefact>: 3 nodarbību plāni latviešu valodā, kā arī prezentācijas 2. nodarbībai. Pirmās divas nodarbības var rīkot tiešsaistē, savukārt noslēguma nodarbība ir sava propagandas video veidošana grupās. Izmantojot dažādos tiešsaistes saziņas rīkus, arī to iespējams veikt attālināti.

Projektu atbalsta Zviedru institūts, Zviedrijas vēstniecība Rīgā, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija un Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte.

